

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ต้องการและจำเป็นของนักเรียนโรงเรียนบ้านปลาหลายในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด
2. การศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง โดยสร้างในประเด็นที่จำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนา และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การร่างหลักสูตรฝึกอบรม
2. การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม
3. การปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรม
4. การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มี 2 ชั้น ได้แก่

1. การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้

2. การประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมหลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมฉบับสมบูรณ์ รายละเอียดของการดำเนินการวิจัยแต่ละระยะ มีดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

การดำเนินงานในระยะนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด

เป็นการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด แล้วสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด เพื่อใช้เป็นเนื้อหาในการทำหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง 2) ทักษะการตัดสินใจ 3) ทักษะการแก้ปัญหา 4) ทักษะการปฏิเสธและ 5) ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

2. การศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษานำมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา 3) กิจกรรมการฝึกอบรม 4) สื่อประกอบการฝึกอบรม และ 5) การประเมินผล

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง สร้างโดยนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. การร่างหลักสูตรฝึกอบรม

1.1 องค์ประกอบของร่างหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ประกอบด้วย

1.1.1 จุดมุ่งหมาย

1.1.2 โครงสร้างเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1.2.1 ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง

1.1.2.2 ทักษะการตัดสินใจ

1.1.2.3 ทักษะการแก้ปัญหา

1.1.2.4 ทักษะการปฏิเสธ

1.1.2.5 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

1.1.3 กิจกรรมการฝึกอบรม

1.1.3.1 การบรรยาย

1.1.3.2 กรณีศึกษา

1.1.3.3 การแสดงบทบาทสมมติ

1.1.3.4 การใช้กิจกรรมนันทนาการ

1.1.4 สื่อประกอบการฝึกอบรม

1.1.5 การวัดและประเมินผล

1.2 การกำหนดเนื้อหาในแต่ละส่วนของร่างหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดให้สอดคล้องกับความจำเป็น โดยคาดหวังว่าเมื่อกำหนดและดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดความรู้ ทักษะ และความคิดเห็น

1.2.2 การกำหนดโครงสร้างเนื้อหา โดยศึกษาและคัดเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกำหนดหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหา ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดกิจกรรมการฝึกอบรม

1.2.3 กิจกรรมการฝึกอบรม กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตร

1.2.4 สื่อประกอบการฝึกอบรม กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตร

1.2.5 การประเมินผลหลักสูตร กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตร การประเมินผลในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรม รายละเอียด ดังนี้

1.2.5.1 การประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พิจารณาจากผลการประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด

1.2.5.2 การประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม

1.2.5.3 การประเมินผลการใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด

2. การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม

การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการประเมินเพื่อศึกษาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องภายในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินของ Tyler (1949) และ Stake (1967) (อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์, 2539, หน้า 209-242) เป็นแนวทางในการประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สิ่งที่ต้องตรวจสอบ

2.1.1 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของร่างหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ และระยะเวลาในการฝึกอบรมว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ เพียงใด

2.1.2 ตรวจสอบความสอดคล้องภายในของร่างหลักสูตร โดยพิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของร่างหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีการ กิจกรรมการฝึกอบรม และสื่อการฝึกอบรมว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ เพียงใด

2.2 วิธีการตรวจสอบ

2.2.1 ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดผู้ตรวจสอบร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 จำนวน 5 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 171) ประกอบด้วย

2.2.1.1 นักวิชาการระดับอุดมศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการพัฒนาหลักสูตร และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 1 คน

2.2.1.2 นักวิชาการงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

2.2.1.3 นักวิชาการสาธารณสุข ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด และมีวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน

2.2.1.4 ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาภาษาไทย และมีวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 1 คน

2.2.1.5 ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 1 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ

การตรวจสอบร่างหลักสูตร ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยมุ่งตรวจสอบใน 2 ประเด็น คือ

2.3.1 ความเหมาะสมของหลักสูตร ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด ส่วนประกอบที่ประเมิน ได้แก่ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ และระยะเวลาในการฝึกอบรม

2.3.2 ความสอดคล้องของหลักสูตร ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง ส่วนประกอบที่ประเมิน ได้แก่ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีการ กิจกรรมการฝึกอบรม และสื่อการฝึกอบรม

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำร่างหลักสูตรและแบบประเมินร่างหลักสูตร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 1 จำนวน 5 คน ตรวจสอบร่างหลักสูตรด้วยตนเอง

2.5 วิธีการจัดกระทำข้อมูลจากแบบประเมินร่างหลักสูตร ดำเนินการดังนี้

2.5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินร่างหลักสูตร

2.5.2 ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

2.5.2.1 การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร โดยการนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาค่าน้ำหนักเป็นคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 เหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 เหมาะสมมาก

คะแนน 3 เหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 เหมาะสมน้อย

คะแนน 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

2.5.2.2 การพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาแปลงเป็นคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดค่าคะแนนเป็น +1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดค่าคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง กำหนดค่าคะแนนเป็น -1

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

2.6.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D) ถ้าค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่ามีความเหมาะสมมาก ให้คงไว้ในหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 แสดงว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.6.2 ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณา ความสอดคล้องของหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง ถ้าได้ค่าความ สอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่ามีความสอดคล้องและนำไปใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลพบว่า หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

3. การปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการประเมินร่างหลักสูตรฝึกอบรมของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำมาเป็นเกณฑ์ ในการปรับปรุงหลักสูตร โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

3.1 โครงสร้างเนื้อหาสาระ ได้ปรับเพิ่มจุดประสงค์เฉพาะที่สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3.2 กิจกรรมการฝึกอบรม ได้ปรับเพิ่มรายละเอียดและกิจกรรม นันทนาการให้มากขึ้น ระหว่างการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และได้ปรับแก้ไข กิจกรรม ระบุคำชี้แจงให้ชัดเจนขึ้น

3.3 การวัดประเมินผล ได้ปรับการประเมินกิจกรรมในแต่ละหน่วยให้ ชัดเจน

4. การจัดทำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร

หลังจากได้หลักสูตรที่สมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรให้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะ และจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้วิทยากรและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ฝึกอบรม หลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรการอบรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ประกอบด้วย

4.1.1 จุดมุ่งหมาย

4.1.2 โครงสร้างเนื้อหา

4.1.3 กิจกรรมการฝึกอบรม

4.1.4 สื่อประกอบการฝึกอบรม

4.1.5 การวัดและประเมินผล

4.1.6 คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมการอบรม

4.1.7 คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม

4.2 คู่มือการใช้หลักสูตรการอบรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด
ประกอบด้วย

4.2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4.2.2 โครงสร้างเนื้อหาสาระ

4.2.3 กิจกรรมการฝึกอบรม

4.2.4 สื่อและเอกสารการฝึกอบรมตามหลักสูตร

4.2.5 การวัดผลประเมินผล

4.2.6 คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมการอบรม

4.2.7 คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม

4.2.8 ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

4.2.9 กำหนดการฝึกอบรม

4.2.10 การกำหนดหน่วยการฝึก

4.2.11 แนวทางดำเนินการฝึกอบรม

4.2.12 แนวทางสรุปและจัดทำรายงานผลการฝึกอบรม

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive) จากนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา จำนวน 15 คน (จำนวนนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 คน)

1.2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการทดลองใช้หลักสูตร

1.2.1 กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 ในการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของเครื่องมือ จำนวน 5 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 172) ประกอบด้วย

1.2.1.1 ศึกษานิเทศก์ ด้านหลักสูตรและการสอน วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.2.1.2 นักวิชาการงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.2.1.3 ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาภาษาไทยและมีวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 1 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษาไทย

1.2.1.4 ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 1 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.1.5 ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ทางด้านหลักสูตรและการสอน มีวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 1 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลแต่ละประเภทมีรายละเอียดในการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.2.2.1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง แบบอิงเกณฑ์ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การฝึกอบรม จำนวน 30 ข้อ มีขั้นตอนดังนี้

(1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการสร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบและการวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือวิธีวิทยาการวิจัย (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 213-214) วิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดีและการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 53-66) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

(พิสนุ พงศ์ศรี, 2553, หน้า 124-177) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (ประภาพร ศรีตระกูลและคณะ, 2553, หน้า 127-132) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

(2) วิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และจุดประสงค์การฝึกอบรมโดยครอบคลุม พฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และความคิดเห็น

(3) สร้างตารางวิเคราะห์การออกแบบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่	เวลาที่ใช้ ในการ ฝึกอบรม (ชั่วโมง)	จำนวน จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม (ข้อ)	จำนวน แบบทดสอบ ที่สร้าง (ข้อ)	จำนวน แบบทดสอบ ที่ต้องการจริง (ข้อ)	วิธีการวัดและ ประเมินผล
1 ทักษะการ ตระหนักรู้ในตนเอง	3	4	8	6	- ทดสอบ - ประเมินทักษะ
2 ทักษะการ ตัดสินใจ	3	3	8	6	- ทดสอบ - ประเมินทักษะ
3 ทักษะการ แก้ปัญหา	3	4	8	6	- ทดสอบ - ประเมินทักษะ
4 ทักษะการปฏิเสธ	3	4	8	6	- ทดสอบ - ประเมินทักษะ
5 ทักษะการ จัดการกับอารมณ์ และความเครียด	3	4	8	6	- ทดสอบ - ประเมินทักษะ
รวม	15	19	40	30	-

ตาราง 5 วิธีการวัดและประเมินผลหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ถึง หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลโดย		
	ทดสอบ ความรู้ ความเข้าใจ	จำนวน ข้อสอบ	ประเมิน ทักษะการ ปฏิบัติตัว
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง	✓	6	✓
1. รู้จักความถนัด ความสามารถและบุคลิกของตนเอง	✓	2	✓
2. รู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตัวเอง	✓	1	✓
3. มีความภาคภูมิใจในตนเอง	✓	1	✓
4. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	✓	1	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ทักษะการตัดสินใจ	✓	6	✓
1. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลง	✓	2	✓
2. ตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ	✓	2	✓
3. ประเมินและสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเอง	✓	2	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ทักษะการแก้ปัญหา	✓	6	✓
1. แก้ปัญหาในสถานการณ์วิกฤติได้อย่างเป็นระบบ	✓	2	✓
2. มองโลกในแง่ดี	✓	1	✓
3. แก้ไขปัญหาอย่างยืดหยุ่นและมีสติ	✓	1	✓
4. สรุปผลและประเมินผลการแก้ปัญหา	✓	2	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ทักษะการปฏิเสธ	✓	6	✓
1. สามารถใช้คำพูด ท่าทาง เพื่อยืนยันความต้องการปฏิเสธได้	✓	2	✓
2. สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ควรปฏิเสธได้	✓	2	✓
3. สามารถอธิบายหลักในการปฏิเสธได้	✓	2	✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	✓	6	✓
1. ประเมินและรู้เท่าทันสภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง	✓	2	✓
2. จัดการกับความขัดแย้งต่างๆ ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสม	✓	1	✓
3. รู้จักคลายเครียดด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์	✓	2	✓
4. รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	✓	1	✓
รวม	-	30	-

(4) สร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิต เพื่อป้องกันยาเสพติด เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง แบบอิงเกณฑ์ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การฝึกอบรม จำนวน 40 ข้อ

(5) นำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจที่สร้างขึ้น เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขข้อที่ยังบกพร่อง

(6) นำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 2 จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ข้อที่มีค่าความ สอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่ามีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้

(7) นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจที่ผ่านการตรวจสอบ จากผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 2 แล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน บ้านสุวรรณคีรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 30 คน นำข้อสอบมาวิเคราะห์หาความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ตามวิธีของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 90-92)

(8) คัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และข้อที่มีอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 - 1.00 ให้เหลือเพียง 30 ข้อ นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR₂₀ ของ Kuder - Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 หน้า 89) ผลปรากฏว่า ค่าความยากรายข้อ (p) มีค่าตั้งแต่ 0.42 ถึง 0.73 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.69 เป็นแบบทดสอบ ที่อยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 จากนั้นจัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.2.2.2 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบสังเกตทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน ยาเสพติด หลังการฝึกอบรมเสร็จแล้ว 3 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

(1) ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกัน ยาเสพติดให้ครอบครัวค้นหาและจุดประสงค์ของแผนการอบรม จำนวน 5 หน่วย การเรียนรู้ คือหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง หน่วยการเรียนรู้ ที่ 2 ทักษะการตัดสินใจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ทักษะการแก้ปัญหา หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ทักษะ การปฏิเสธ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด แล้วสร้าง แบบประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบสังเกตทักษะการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตเพื่อ ป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและแปลผล ดังนี้

- 4 หมายถึง มีทักษะในการป้องกันตนเองมากที่สุด
- 3 หมายถึง มีทักษะในการป้องกันตนเองมาก
- 2 หมายถึง มีทักษะในการป้องกันตนเองปานกลาง
- 1 หมายถึง มีทักษะในการป้องกันตนเองน้อย

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้

- 3.51 – 4.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับมาก
- 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อย

(2) นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันยาเสพติด ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา ความถูกต้องเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

(3) นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันยาเสพติด ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 จำนวน 5 คน ชุดเดิม พิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์กับทักษะที่ต้องการประเมิน เพื่อนำมา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ถ้าได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่ามีความ สอดคล้องและนำไปใช้ได้ ผลการประเมินความสอดคล้องได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากนั้นจัดพิมพ์แบบประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันยาเสพติด เพื่อนำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.2.2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนต้น ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมแล้วมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

(1) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 70-72) ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และมีข้อคำถามปลายเปิดในส่วนท้าย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม โดยมีการกำหนดเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

(2) ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความคิดเห็น ดังนี้

คะแนน 5 มากที่สุด

คะแนน 4 มาก

คะแนน 3 ปานกลาง

คะแนน 2 น้อย

คะแนน 1 น้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคะแนนแบ่งเป็น 5

ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

(3) นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

(4) นำแบบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้อง

ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผลการประเมินความสอดคล้องได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

(5) จัดพิมพ์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.3 วิธีดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

1.3.1 แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดแบบแผนการทดลอง โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One – Group Pre Test – Post Test Design) (วารุ เฟ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 133) ดังตาราง 6

ตาราง 6 แบบแผนการทดลอง

การทดสอบก่อนการฝึกอบรม	การใช้หลักสูตรฝึกอบรม	การทดสอบหลังการฝึกอบรม
T ₁	X	T ₂

เมื่อ X แทน การใช้หลักสูตรฝึกอบรม
T₁ แทน การทดสอบก่อนการฝึกอบรม
T₂ แทน การทดสอบหลังการฝึกอบรม

1.3.2 ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

1.3.2 ก่อนทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยชี้แจงหลักการและเหตุผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายรับทราบ

1.3.3 ก่อนทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมทำการทดสอบก่อนฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติดและเก็บข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

1.3.4 ทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลาหลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา

2559 จำนวน 30 คน กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เป็นระยะเวลา 3 วัน คือ ระหว่างวันที่ 15 – 17 มีนาคม 2560 ดำเนินการฝึกอบรมโดยวิทยากร (รายชื่อวิทยากร อยู่ในภาคผนวก ข หน้า 173)

1.3.5 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับกลุ่มเป้าหมายจนครบหน่วยการฝึกอบรม โดยสังเกตทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันยาเสพติดในแต่ละด้านหลังการฝึกอบรมเสร็จแล้ว 3 สัปดาห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการประเมินผลหลักสูตรต่อไป

1.3.6 หลังสิ้นสุดการอบรมทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตรในขั้นต่อไป

1.4 สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1.4.1 สถิติพื้นฐาน

1.4.1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 105)

1.4.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 106)

1.4.2 สถิติที่ใช้ในการหาเครื่องมือ

1.4.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Item – Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 หน้า 63)

1.4.2.2 การหาค่าความยาก (P) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 84) และค่าอำนาจจำแนก (r) รายชื่อของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 84)

1.4.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ โดยใช้สูตร KR₂₀ ของ Kuder – Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 89)

1.4.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

ทดสอบด้วยสถิติแบบ Nonparametric Statistics โดยใช้สถิติ Wilcoxon Matched – pairs Signed rank test เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2. การประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการประเมินผลหลังจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมของ Kirkpatrick (อ้างถึงใน ชัญญาภัค วงศ์บา และกิ่งกาญจน์ จงใจหาญ, 2555, หน้า 29-30) ดังนี้ ประเมินผลการเรียนรู้ก่อน ระหว่าง และหลังฝึกอบรม ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ ทักษะ และความคิดเห็น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ประเมินความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติดแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรม

ด้านที่ 2 ประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบประเมินทักษะ ประเมินแต่ละด้านหลังการฝึกอบรมเสร็จแล้ว 3 สัปดาห์เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการประเมินผลหลักสูตรต่อไป

ด้านที่ 3 ประเมินความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด โดยใช้แบบสอบถามหลังการอบรมเสร็จ

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว โดยพิจารณาปรับปรุงจากผลการประเมินหลักสูตรจากเครื่องมือต่างๆ จากข้อเสนอแนะของวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน มาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมฉบับสมบูรณ์ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป ดังภาพประกอบ 4

ระยะการวิจัย	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม 5 องค์ประกอบ

ระยะการวิจัย	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านป่าหลาย ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล ตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 1 จำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องภายใน องค์ประกอบของหลักสูตรโดยใช้แนวคิดการประเมินของ Tyler และ Stake ปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร 	<ol style="list-style-type: none"> กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ระยะ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม ร่างหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าหลาย เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่มีคุณภาพพร้อมนำไปทดลองใช้ คู่มือการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะการวิจัย	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
<p>ระยะที่ 3 การทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม</p>	<p>1. นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้</p> <p>1.1 สร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล 3 ประเภท ประกอบด้วย แบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะชีวิต เพื่อป้องกันยาเสพติด แบบประเมินทักษะ การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิต เพื่อป้องกันยาเสพติด</p> <p>แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด</p> <p>1.2 นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 2 ตรวจสอบ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ ความเที่ยงตรง ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาแล้วนำมาปรับปรุง</p> <p>1.3 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับนักเรียนโรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปี การศึกษา 2559 จำนวน 30 คน เป็นเวลา 3 วัน โดยทดสอบก่อนฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก</p> <p>2. ประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม หลังการทดลอง โดยประยุกต์ใช้แนวคิด การประเมินฝึกอบรมของ Kirkpatrick ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมให้ครอบคลุม 3 ด้าน ดังนี้</p> <p>ด้านที่ 1 ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตโดยใช้แบบทดสอบ ความรู้ ความเข้าใจ</p>	<p>1. เครื่องมือที่ใช้ในการ รวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ</p> <p>2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรในสภาพการณ์จริง</p> <p>3. ผลการประเมินหลักสูตร ตามสภาพจริง</p>

ระยะการวิจัย	วิธีการ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 3 การทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม (ต่อ)	<p>ด้านที่ 2 ประเมินทักษะการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันยาเสพติดโดยการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนหลังการฝึกอบรม 3 สัปดาห์</p> <p>ด้านที่ 3 ประเมินความคิดเห็นโดยสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด หลังการอบรมเสร็จสิ้น</p>	

ระยะที่ 4 การปรับปรุง หลักสูตรฝึกอบรม	นำผลการประเมินหลักสูตรจากเครื่องมือต่างๆ และข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน มาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมฉบับสมบูรณ์มีความเหมาะสมในการนำไปใช้และเผยแพร่	หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3 ฉบับสมบูรณ์
--	---	---

ภาพประกอบ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 7 แผนการดำเนินการวิจัย

ระยะการวิจัย	วิธีการดำเนินการ	เครื่องมือ	ผู้ให้ข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรบ	1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด 2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรบ	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา	1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด 2. องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรบ 5 องค์ประกอบ	ช่วงเดือน พ.ย. – ธ.ค. 2559
ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรบ	1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรบทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมาย 2) โครงสร้างเนื้อหา	1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. แบบสอบถามความเหมาะสมและแบบสอบถามความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร	ผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 1 จำนวน 5 คน	1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงดัชนีความสอดคล้อง 3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1. ร่างหลักสูตรฝึกอบรบทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2. หลักสูตรฝึกอบรบที่มีคุณภาพพร้อมนำไปทดลองใช้	ช่วงเดือน ม.ค. – ก.พ. 2560

ตาราง 7 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการ	เครื่องมือ	ผู้ให้ข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
ระยะที่ 2 การพัฒนา หลักสูตร ฝึกอบรม (ต่อ)	3) กิจกรรมการฝึกอบรม 4) สื่อประกอบ การฝึกอบรม 5) การวัดและประเมินผล 2. ตรวจสอบร่างหลักสูตร ฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3. ปรับปรุงร่างหลักสูตร 4. จัดทำคู่มือการใช้ หลักสูตร	เอกสาร ตำราและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	-	-	คู่มือการใช้หลักสูตร	ช่วงเดือน ม.ค.-ก.พ. 2560
ระยะที่ 3 การทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม	1. นำหลักสูตรฝึกอบรมไป ทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนบ้านปลาหลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3	1. หลักสูตร ฝึกอบรมทักษะ ชีวิตเพื่อป้องกันยา เสพติด สำหรับ นักเรียน มัธยมศึกษา ตอนต้น	นักเรียนโรงเรียน บ้านปลาหลาย ปีการศึกษา 2559 จำนวน 15 คน	1. วิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) 2. วิเคราะห์ข้อมูลโดย ทดสอบด้วยสถิติแบบ Nonparametric	1. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรในสภาพการณ์ จริง 2. ผลการประเมิน หลักสูตรตาม สภาพการณ์จริง	ช่วงเดือน มี.ค. 2560

ตาราง 7 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการ	เครื่องมือ	ผู้ให้ข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
ระยะที่ 3 การทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม (ต่อ)	ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน เป็นเวลา 3 วัน โดย ทดสอบก่อนฝึกอบรม 2. ประเมินผลการใช้ หลักสูตรฝึกอบรมโดย 2.1 ประเมินความรู้ความ เข้าใจโดยการทดสอบหลัง ฝึกอบรม 2.2 ประเมินทักษะการ ปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน ยาเสพติดโดยสังเกต พฤติกรรมนักเรียนหลัง การฝึกอบรม 3 สัปดาห์ 2.3 ประเมินความ คิดเห็นของนักเรียน	2. แบบทดสอบวัด ความรู้ความเข้าใจ แบบปรนัย ชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก 3. แบบประเมิน พฤติกรรม การปฏิบัติตัวเพื่อ ป้องกันยาเสพติด 4. แบบสอบถาม ความคิดเห็นของ นักเรียนที่มีต่อทักษะ ชีวิตเพื่อป้องกันยา เสพติด	ผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 2 จำนวน 5 คน			ช่วงเดือน มี.ค. 2560

ตาราง 7 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีการดำเนินการ	เครื่องมือ	ผู้ให้ข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
ระยะที่ 3 การทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม (ต่อ)	ที่มีต่อทักษะชีวิตเพื่อ ป้องกันยาเสพติดหลังการ อบรมเสร็จสิ้น					
ระยะที่ 4 การปรับปรุง หลักสูตรฝึกอบรม	นำผลการประเมินหลักสูตร จากเครื่องมือต่างๆ มาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข	-	-	วิเคราะห์ข้อมูลเชิง เนื้อหา	หลักสูตรฝึกอบรม ทักษะชีวิตเพื่อ ป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับสมบูรณ์	ช่วงเดือน เม.ย.2560